

H_{LH4}

2020/2021

Izen-deiturak:

Ikastetxea:

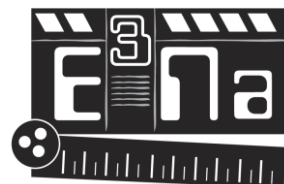
Taldea:

Herria:

Data:

***Euskal
Hezkuntza
Gaitasuna***

LHko 4. maila

1. zatia - Irakurmena

LEHENENGO TESTUA

MATTIN MOTTELA

Mattin ez zen bihotz gaiztoko gizona. Lapurretarako zuen zaletasun hark, ordea, jendearen ahotan jartzen zuen askotan. Hori dela eta, herritarrek beldur handia zioten.

Asko bezala, bi emakume bizi ziren elkarrekin etxe batean: ama-alabak.

Gutxitan ikusten zuten haiek dirua eta, neke handiz, txerri handi bat hazi eta gizendu zuten, etorkizunerako pozgarri.

Txerria saltzeko garaia etorri zenean, Irurtzango feriara eraman zuten. Feria ona zenez, goizeko hamarretarako saldua zuten zerrama. Ontzako urrea eman zien eskura botikariak, etxean hiltzeko erosi zien zerramaren truke. Basoko txoriak baino alaiago itzuli ziren etxera.

Txerria edo zerrama

Ontzako urrea

- Ama, non sartuko dugu ontzako urrea Mattin Mottelak ez hartzeko?
 - Harlauza asko dago sukaldean. Sar ezazu sukaldean, lurpean, eta ez du inork lapurtuko.
- Mattin Mottelak bi emakumeak ferian txerria saltzen ikusi zituen eta bere kontra zer edo zer esaten ari zirela jabetu zen. Hori dela eta, estualdi bat eman nahi izan zien.
- Gauean, biak lo zeudenean, etxean sartu eta, amaren ahotsa imitatuz, alabari belarrira hitz egin zion Mattin Mottelak:
- Gorde al duzu urrezko ontza nik esandako lekuan?

Eta alabak:

– Bai ama, ikusi duzu ba nola sartu dudan sukaldeko harlauza azpian, piper-pote batean.

Mattin Mottelak harlauza mugitu eta piper-potean aurkitu zuen ontza. Dirua sakelean sartu eta piper-potea bere tokian utzi zuen.

Biharamunean, jaiki orduko, diruak bere tokian segitzen ote zuen ikustera joan ziren ama-alabak. Hura ustekabea! Dirua falta!

– Gure ontza, gure dirua lapurtu digute! –zioten oihuka eta negar zotinka.

Mattinek guztia entzun, emakumeen etxera hurbildu eta atea jo zuen:

– Zer duzue emakumeak?

– Ontza lapurtu digute, txerri bat saldu ondoren irabazitako dirua! Orain ez sosik ez txerririk! –erantzun zion amak, negar batean.

– Hona hemen zuen ontza, Mattin Mottela ez da zuek esaten zenuten bezain gaiztoa!

Ama-alabak aho zabalik gelditu ziren, hitzik gabe. Mattin Mottelak dirua eman eta alde egin zuen.

Kontent eta lasai gelditu ziren ama-alabak. Eta horrela sinetsi zuten, ez zela bihotz txarreko pertsona Mattin Mottela, alegia.

J.M. Satrustegik jasotako ipuin herrikoia.

1. Zergatik zioten beldur handia herritarrek Mattini?

- A.** Bihotz gaiztoko gizona zelako.
- B.** Jendearen ahotan egoten zelako askotan.
- C.** Lapurretarako zaletasunak famatu zuelako.
- D.** Bere lapurretak oso ospetsuak zirelako.

2. Zergatik da txerria ama-alaben etorkizunerako pozgarri?

- A. Neke handiz hazi eta gizendu zutelako.
- B. Saldutakoan behar zuten dirua lortu zutelako.
- C. Etxean ama-alabak bakarrik bizi zirelako.
- D. Zorrak ordaindu behar zituztelako.

3. Zerrama saltzea lortu zuten:

- A. Irurtzongo ferian.
- B. Goizeko hamarretan puntu-puntu.
- C. Feriarik onenean.
- D. Garai on batean.

4. Nork kontatzen du istorioa?

- A. Mattin Mottelak.
- B. Amak.
- C. Narratzaile batek.
- D. Alabak.

5. Zertarako erosi zien zerrama botikariak?

- A. Bere etxean gordetzeko.
- B. Ama-alabak etxera alai itzultzeko.
- C. Etxean hiltzeko.
- D. Mattin Mottelak ez lapurtzeko.

6. Zer adierazi nahi du “basoko txoriak baino alaiago itzuli ziren etxera” esaldiak?

- A. Basoan zehar bueltatu zirela txoriak entzuten.
- B. Oso pozik zeudela salmentarekin.
- C. Basoko txoriak pozik zeudela.
- D. Basoko txoriak triste zeudela.

7. Testuan esaten da Mattin Mottelak estualdi bat eman nahi izan ziela. Zergatik egin zuen Mattin Mottelak hori?

- A. Dirua beretzat lapurtu nahi zuelako.
- B. Ama-alabak mesfidatiak zirelako.
- C. Ferian txerria saltzen ikusi zituelako.
- D. Bere kontra zer edo zer esaten harrapatu zituelako.

8. Non gorde zuten urrezko ontza ama-alabek?

.....

9. Nola jakin zuen Mattin Mottelak non zegoen “ontzako urrea”?

- A. Amari lo zegoenean galdetuz.
- B. Ferian entzun zielako hizketan.
- C. Alabari lo zegoenean galdetuz.
- D. Ezkutatzen ikusi zituelako.

10. Mattin Mottelak...

- A. piper-potea eraman zuen.
- B. harlauza jaso eta eraman egin zuen.
- C. harlauza eta piper-potea eraman zituen.
- D. dirua sakelean eraman zuen.

11. Noiz jo zien atea Mattin Mottelak ama-alabei?

- A. Oihuka eta negar zotinka entzun ondoren.
- B. Biharamunean, jaiki orduko.
- C. Dirua bere tokian zegoen ikustera joan zirenean.
- D. Ustekabe handia hartu zutenean.

12. Mattinek ama-alabei “Zer duzue emakumeak?” galdetu zien...

- A. zer gertatzen zitzaien ez zekielako.
- B. handik igaro eta negarrez entzun zituelako.
- C. dirua falta zitzaiera bazekielako.
- D. oso larri zeudela iruditu zitzaiolako.

13. Nor da egilea?

- A. Ama eta alaba.
- B. Ezezaguna da. Ipuin herrikoia da.
- C. Mattin Mottela.
- D. J.M. Satrustegi.

14. Zergatik lapurtu zien ontzako urrea Mattin Mottelak?

- A. Mattin Mottela lapurra zelako.
- B. Mattin diru beharrean zegoelako.
- C. Askotan aspertuta egoten zelako.
- D. Ferian beraz gaizki esaka harrapatu zituelako.

15. Zein da Mattinen benetako asmoa ipuin honetan?

- A. Ama-alaben kontura barre egitea.
- B. Ontzako urrea lapurtzea.
- C. Pertsona gaiztoa dela adieraztea.
- D. Bihotz oneko pertsona dela argi uztea.

BIGARREN TESTUA

UREDERRAREN ITURBURUA Iturburuak / Ibaiak

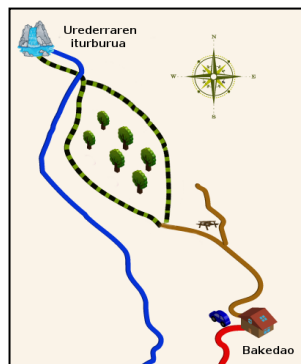

KOKAPENA

Urederraren iturburua Lizarrako iparraldean dago eta Urbasa-Andia Natura Parkea mendigunearen azpian dabilen ura hantxe ateratzen da gainazalera.

IBILBIDEA

- **Bakedao** herriaren sarreran dagoen harrera-eremuan bidexka bat hasten da, 6,2 kilometroko luzera (joan-etorria) eta 90 metroko desnibela dituena. Ere hartan ere aparkalekua eta turismo informazio-gunea daude.
- Baso-pista hartu eta langa bat igaro ondoren, bidea bitan banatzen da. Joaterakoan, ezkerreko bidea hartzea gomendatzen da, ibaitik hurbilago doana; eta bueltatzerakoan, ekialdeko bidea, goragotik doana. Ibilbidea ibaiaren norabidearen kontrakoa da eta iturburutik metro batzuetara bukatzen da.
- 2 ordu eta erdiko paseoa da baso trinko batean zehar, eta pagoak eta turkesa-koloreko putzu ugari daude. Putzuak lur azpiko ura harrietako pitzaduretatik ateratzen delako sortzen dira.

UREDERRAREN ITURBURUA BISITATU NAHI BADUZU:

- Urederraren iturburuko eremu natural babestura sartzeko, beti egin behar da erreserba aldeztu aurretik Internet bidez www.urederra.navarra.es.
- Egunean 500 pertsona sar daitezke gehienez eta ezin izango da sarrerarik gabe sartu ingurugiroaren egoera hobetzeko.
- Bidearen azkeneko zatia segurtateagatik itxi da.
- Lurra nahiko irregularra denez, oinetako erosoak eramatea gomendatzen da eta, euria egiten badu, kapusaia.
- Bidexka ez da egokia mugimendu urria duten pertsonentzat ez eta haurrentzako aulkixentzat ere.

www.navarra.es webgunetik hartua (moldatua)

16. Non dago “Urederraren iturburua”?

- A. Lizarrako hegoaldean.
- B. Urbasa-Andia Natura Parkean.
- C. Mendikatean.
- D. Bakedao herrian.

17. Non hasten da Urederraren iturburura joateko bidea?

- A. Akuiferoaren irteera naturalean.
- B. Bakedaon, sarreran.
- C. Bakedaon, erdigunean.
- D. Aparkalekuan.

18. “Eremu hartan aparkalekua eta turismo informazio-gunea daude”. Non?

- A. Urederraren iturburuan.
- B. Urbasa-Andia Natura parkean.
- C. Harrera eremuan.
- D. Bakedaon.

19. “Baso-pista hartu eta langa bat igaro ondoren”...

- A. eskuineko bidea hartzea gomendatzen da.
- B. bidea erdibitu egiten da.
- C. ibaitik urrunago doan bidea hartu behar da.
- D. bidea bukatzen da.

20. Ibilbideak...

- A. 3 kilometroko luzera du joateko.
- B. 5,2 kilometroko luzera du joan-etorrian.
- C. 80 metroko desnibela du.
- D. bi ordu eta erdiko iraupena du.

21. Azaldu nola sortzen diren putzuak?

.....

.....

22. Zer EZ dugu ikusiko txangoan?

- A. Aparkalekua eta informazio-gunea dituen harrera eremurik
- B. Ur-jauzirik eta turkesa koloreko putzurik.
- C. Bitan banatzen den baso-pistarik.
- D. Pinuak eta haritzak dituen baso trinkorik.

23. Zertarako mugatu dute Urederraren iturburura joan ahal diren bisitarien kopurua?

.....

.....

24. Zergatik itxi da Urederraren iturburuaren azkeneko zatia?

.....

.....

25. Zure lagun bat gurpil-aulkian mugitzen da. Testuaren arabera, Urederraren iturburua berak bisitatzeko moduko leku aproposa da? Erantzun bai ala ez.

.....

26. Testu hau:

- A. Urederraren iturburaren gaineko kondaira da.
- B. Umeek eskolan ikasteko testua da.
- C. Iturburua bisitatu nahi dutenei aholkuak emateko testua da.
- D. Urederraren iturburuari buruzko egunkariko albistea da.

27. Lotu kopuruak eta kontzeptuak testuak azaltzen dituen ideiak osatzeko.

Kopurua	Kontzeptua
A. 2,5	1. Saldu ahal den sarrera kopurua.
B. 6,2	2. Igotzen eta jaisten diren metroak.
C. 90	3. Oinez egiten diren kilometroak.
D. 500	4. Ibilbidea betetzeko behar den denbora.

Kopurua	Kontzeptua
A. 2,5	
B. 6,2	
C. 90	
D. 500	

28. Adieraz ezazu X baten bidez ondoko baieztapen hauek egia (E) ala gezurra (G) diren:

	E	G
A. Sarrerak aldeztu aurretik bakarrik eros daitezke.		
B. Ibilbidea mugikortasun urriko bisitarientzat egokituta dago.		
C. Eguneko 600 bisitari sar daitezke gehienez ere.		
D. Iturburura heltzean, 6,2 kilometroko ibilbidea bete duzu.		

2. zatia - Idazmena

Orain zeu zara idazlea...

29. Txango asko egingo zenituen lagunekin edo senideekin. Konta ezazu zure txangorik gogokoena.

Hurrengo orrialdean honakoak dituzu eskura:

- Idazlana osatzen lagunduko dizuten galdera batzuk. Ideiak emateko bakarrik balio dute, ez dituzu erantzun behar.
- Zirriborrea egiteko lekua. Zirriborrea egitea derrigorrezkoa da.

1. Nora joan zinen? Nolakoa zen lekua?
2. Zer egin zenuen?
3. Norekin joan zinen? Norbait bota zenuen faltan? Zergatik?
4. Noren ideia izan zen txangoa egitea?
5. Zer gustatu zitzaizun gehien? Eta gutxien? Zergatik?
6. Zerez joan zinen? Autoz...
7. Ze urtaro zen? Ze eguraldi izan zenuen?
8. Zerbait hobetuko / aldatuko zenuke?

ZIRRIBORROA

IDATZI AURRETIK, ideiak antolatuko ditut:

1. pasartea	
2. pasartea	
3. pasartea	

ORAIN TESTUA IDATZIKO DUT:

Ongi erabili letra larriak ongi eta zaindu ortografia zaindu.

Erabili puntuak, komak eta paragrafoak.

[illegible]

Amaiera

<i>Irakasle zuzentzaileak erabili eta bete beharreko puntuazio-aula</i>	Puntuazioa 0, 1, 2 edo 3
Zirriborroa eta plangintza (0 edo 1)	0 / 1
Txukuntasuna eta ortografia	
Istorioaren koherentzia eta egokitzapena	
Kohesioa	
Gramatika-zuzentasuna eta hiztegi-aberastasuna	
29. itema – Osotara:	/13